

ALCOHOL EN TABAK KOPEN:

NOG GEEN 20 JAAR?
LAAT JE LEGITIMATIE ZIEN!

WIJ VERKOPEN GEEN ALCOHOL EN TABAK AAN KLANTEN JONGER DAN 16.

CBL Code verantwoorde alcoholverkoop in de supermarkt

1. Inleiding

Verantwoorde verkoop van alcohol in de supermarkt

Alcoholhoudende dranken maken een belangrijk deel uit van het assortiment van de supermarkt. Omdat deze producten met name voor jongeren een gezondheidsrisico kunnen vormen, dienen zij op verantwoorde wijze verkocht te worden. Onder verantwoorde verkoop van alcohol verstaat het CBL:

dat alcohol verkocht wordt volgens de wettelijke eisen die aan de verkoop van deze producten worden gesteld en dat er maatregelen genomen worden om te voorkomen dat de wet wordt overtreden. De veiligheid van de medewerker en de klant zijn hierbij een belangrijk aandachtspunt.

De eisen die zijn vastgelegd in de Drank- en Horecawet vormen de basis van de Code.

In de Code verantwoorde alcoholverkoop in de supermarkt wordt beschreven welke maatregelen de supermarkten in Nederland nemen om aan deze eisen te voldoen.

Alle leden van het CBL committeren zich aan deze Code en beschouwen de maatregelen in de Code als de minimale standaard die gehanteerd wordt om op verantwoorde wijze alcohol te verkopen.

Supermarktorganisaties kunnen bovenop de eisen in de Code ketenspecifieke maatregelen instellen.

Opmerkingen vooraf:

1. Als in de Code gesproken wordt van 'alcoholhoudende drank' of 'alcohol' wordt hiermee lichtalcoholische drank bedoeld (minder dan 15% alcohol). Sterke drank mag niet in de supermarkt worden verkocht.
2. In de Code wordt naar de kassamedewerker verwezen met het woord "hij/hem". Uiteraard wordt hiermee ook "zij/haar" bedoeld.

2. Wettelijke eisen

In de Drank- en Horecawet is vastgelegd welke regels er gelden voor de verkoop van alcohol in de detailhandel. Deze regels betreffen zowel eisen aan het verkooppunt als eisen die gesteld worden aan de verkoophandeling.

Verkooppunt

- In de supermarkt mag alleen lichtalcoholische drank worden verkocht. Dit is drank met een alcoholpercentage tussen 0,5% en 15%. Een uitzondering geldt voor wijn (hieronder vallen ook sherry, port en vermouth), dit product mag $\geq 15\%$ alcohol bevatten.
- Alcohol mag nooit gratis worden weggegeven.
- Alcoholhoudende dranken moeten duidelijk van alcoholvrije en alcoholarme dranken te onderscheiden zijn in het schap.
- De leeftijdsgrenzen die gelden voor de verkoop van alcohol moeten zichtbaar voor de klant zijn aangegeven.

Verkoophandeling

- Supermarkten mogen geen alcohol verkopen aan klanten die nog geen 16 jaar zijn.
- Supermarkten mogen geen alcohol verkopen aan klanten die 16 jaar of ouder zijn wanneer de alcohol kennelijk bedoeld is voor iemand die nog geen 16 jaar is (wederverkoop).
- Wanneer een koper of degene waarvoor de alcohol bedoeld is niet *onmiskenbaar* 16 jaar of ouder is, moet de leeftijd van de koper vastgesteld worden aan de hand van een geldig legitimatiebewijs.

3. Vertaling wettelijke eisen

Om aan de wettelijke eisen te voldoen, treffen supermarkten maatregelen in hun werkprocessen met betrekking tot het verkooppunt en de verkoophandeling.

3.1 Verkooppunt

3.1.1 Assortiment

In de supermarkt zijn alleen alcoholhoudende dranken te koop met een alcoholpercentage van minder dan 15%. Een uitzondering hierop is wijn, waaronder ook sherry, port en vermouth vallen. Wijn mag $\geq 15\%$ alcohol bevatten.

3.1.2 Presentatie

Alcoholhoudende dranken en alcoholvrije dranken zijn duidelijk van elkaar te onderscheiden in het schap; alcoholhoudende en niet-alcoholhoudende producten mogen niet door elkaar heen staan. Voorkomen moet worden dat alcoholhoudende drank per ongeluk wordt gezien als alcoholvrije of alcoholarme drank.

3.1.3 Signing

De leeftijdsgrenzen die gelden voor de verkoop van alcohol (zowel de wettelijke leeftijd van 16 jaar voor lichtalcoholische drank, als de "legitimatieleeftijd" van 20 jaar) zijn zichtbaar voor de klant aangegeven bij het alcoholschap en bij de kassa. Hiervoor worden de materialen met het "Nog geen 20" beeldmerk gebruikt.

3.1.4 Reclame

Het CBL heeft zich aangesloten bij de Reclamecode voor Alcoholhoudende Dranken (RvA). Hierin wordt bepaald dat aanbiedingen van alcoholhoudende producten niet meer dan 50% korting mogen bedragen. Wanneer er een premium wordt weggegeven bij het product mag de waarde van de aangeboden premium niet meer zijn dan de helft van de totale waarde van het gekochte product inclusief het aangeschafte premium.

Voorbeeld:

Krat bier á € 12 (met 40% korting) + premium á 2 = €14,-

Het aanbieden van dit krat met een korting van 40% en een premium met de waarde van €2 is toegestaan, want je betaalt €7,20 voor het krat en dat is meer dan 50% van €14,-, wat de totale waarde (krat + premium) is.

3.2 Verkoophandeling

3.2.1 Leeftijdsgrenzen

Supermarkten verkopen geen alcohol aan jongeren die nog geen 16 jaar zijn. Om zeker te weten dat een koper oud genoeg is om alcohol aan te mogen verkopen, vraagt de kassamedewerker aan klanten onder de 20 jaar naar legitimatie wanneer zij alcohol kopen. In de Wet op de identificatieplicht is bepaald wat een geldig en officieel legitimatiebewijs is:

- paspoort
- identiteitskaart

- rijbewijs
- brommerbewijs
- vreemdelingendocument

3.2.2. Wederverkoop

Met wederverkoop wordt bedoeld dat een klant van 16 jaar of ouder alcohol koopt voor iemand die nog geen 16 jaar is. Als de kassamedewerker het idee heeft dat de alcohol die gekocht wordt, bedoeld is voor iemand waarvan niet zeker is of deze 16 jaar of ouder is, moet deze persoon/personen ook om legitimatie gevraagd worden.

3.2.3 Rol van de leidinggevende

Niet iedere jongere zal zonder tegensputteren zijn of haar legitimatie laten zien. Soms lopen de gemoederen zo hoog op dat de situatie eindigt in verbaal of zelfs fysiek geweld. Wanneer de klant weigert mee te werken aan de procedure, moet de kassamedewerker de leidinggevende of de eerst verantwoordelijke voor het kassagebied erbij kunnen roepen. Deze neemt het gesprek over en begeleidt de klant eventueel naar buiten.

3.2.4 Organisatie

De kassamedewerker is degene die de verkoophandeling uit moet voeren. Zijn leidinggevende is ervoor verantwoordelijk dat hij de juiste hulpmiddelen en training heeft gekregen om deze taak goed uit te voeren. De supermarktmanager/de ondernemer is verantwoordelijk voor het vertalen van beleid van het hoofdkantoor naar de werkvloer en voor de manier waarop het beleid wordt uitgevoerd.

4. Van de wet naar de werkvloer

Om ervoor te zorgen dat de wet wordt nageleefd, worden medewerkers goed toegerust op hun taak. Op deze manier wordt het naleven van de leeftijdsgrenzen vergemakkelijkt.

4.1 Instructie personeel

De instructie van het personeel is van groot belang voor het correct uitvoeren van de procedures. Hiermee wordt de basis gelegd voor de naleving van de leeftijdsgrenzen.

4.1.1. Training

Iedereen die kassawerkzaamheden verricht, wordt getraind. De CBL-training "Soms moet je nee verkopen" kan via de website www.supermarkt.nl gevolgd en geëxamineerd worden. Supermarktorganisaties kunnen in plaats van de CBL-training zelf een gelijkwaardige training en toetsmoment ontwikkelen.

4.1.2. Wat moet je kennen en kunnen?

Na training en instructie weet de kassamedewerker in ieder geval:

- dat klanten tot 20 jaar om legitimatie moeten worden gevraagd bij de aankoop van alcohol;
- op welke manier hij moet controleren of de koper de vereiste leeftijd heeft bereikt;
- wat geldige legitimatiebewijzen zijn;
- hoe omgegaan wordt met vaste klanten of bekenden;
- wat de procedure is wanneer de klant weigert zijn of haar legitimatie te laten zien of weigert zijn of haar aankopen te laten staan omdat de leeftijd van 16 jaar nog niet is bereikt;
- wat de rol van de leidinggevende is.

Daarnaast weet hij het volgende over wederverkoop:

- wat er bedoeld wordt met wederverkoop;
- wat de regels zijn bij verkoop aan groepen;
- waar op gelet moet worden om wederverkoop te signaleren.

Ook is uitgelegd wat hij moet doen wanneer de klant weigert mee te werken of de situatie uit de hand dreigt te lopen.

4.2 Informeren publiek over de geldende regels

Om discussie aan de kassa te voorkomen, is het belangrijk dat de consument, op het moment dat hij of zij bij de kassa komt, op de hoogte is van de regels met betrekking tot de verkoop van alcohol.

4.2.1 Communicatie in de supermarkt

In de supermarkt geldt behalve de wettelijke leeftijdsgrens van 16 jaar een bovenwettelijke "legitimatieleeftijd" van 20 jaar. Supermarkten communiceren beide leeftijdsgrenzen door middel van stickers, kassabalkjes en/of schapkaartjes bij de ingang, de kassa, en/of het schap.

5. Wettelijke eisen voor slijterijafdelingen

Er zijn supermarkten die een slijterijafdeling hebben waar (ook) sterk alcoholische drank wordt verkocht. Voor slijterijen zijn in de Drank- en Horecawet regels opgenomen voor de verkoop van sterke drank, leeftijdsgrenzen die gelden in de slijterij, de eisen aan de leidinggevenden en de bouwkundige eisen voor de slijterij.

Verkoop

- De verkoop van sterke drank is verbonden aan een vergunning die uitgegeven wordt door Burgemeester en Wethouders (met ingang van 1-1-2013 door de burgemeester).
- Het is verboden een slijtlokaliteit voor het publiek geopend te houden als in de inrichting geen leidinggevende aanwezig is die vermeld staat op een vergunning.

Leeftijdsgrenzen

In een slijterij mag zowel lichtalcoholhoudende drank worden verkocht (tussen 0,5% en 15% alcohol, met uitzondering van wijn) als sterke drank ($\geq 15\%$ alcohol) verkocht worden. Voor deze producten gelden verschillende leeftijdsgrenzen:

- Medewerkers mogen geen lichtalcoholhoudende drank verkopen aan klanten die nog geen 16 jaar zijn en geen sterke drank aan klanten die nog geen 18 jaar zijn.
- Medewerkers mogen geen alcohol verkopen aan klanten die 16 jaar of ouder of 18 jaar of ouder zijn wanneer de alcohol of kennelijk bedoeld is voor iemand die resp. nog geen 16 jaar of 18 jaar is (wederverkoop).
- Wanneer een koper of degene waarvoor de alcohol bedoeld is niet *onmiskenbaar* de vereiste leeftijd (16 jaar dan wel 18 jaar of ouder) heeft, moet de leeftijd van de koper vastgesteld worden aan de hand van een geldig legitimatiebewijs.
- Kinderen onder de 16 mogen niet zelfstandig bij een slijterij naar binnen. Ook mensen die dronken zijn, mogen niet toegelaten worden.

Eisen aan leidinggevenden

Aan de leidinggevende die op de vergunning staat wordt een aantal eisen gesteld. Leidinggevenden moeten:

- niet onder curatele staan en niet ontzet zijn uit de ouderlijke macht of voogdij;
- niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn;
- de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt;
- voldoen aan de eisen van zedelijk gedrag;
- beschikken over de Verklaring Sociale Hygiëne.

Bouwkundige eisen die gesteld worden aan slijterijen

De slijterijafdeling moet onder meer voldoen aan de volgende bouwkundige eisen:

- de plafondhoogte moet ten minste 2,40 meter zijn;

- de oppervlakte van de slijtlokaliteit moet minimaal 15 m² zijn;
- de slijterijafdeling mag niet rechtstreeks in verbinding staan met de supermarkt; de verbindingslokaliteit bestemd voor bezoekers moet een loopafstand hebben van ten minste twee meter, een verbindingslokaliteit uitsluitend bestemd voor personeel een loopafstand van tenminste één meter.

Overige eisen

- in de slijterij mogen naast (alcoholhoudende) dranken alleen artikelen worden verkocht die direct gerelateerd zijn aan alcoholhoudende drank, bijvoorbeeld glazen of kurkentrekkers;
- tappen en slijten gaan niet samen in één lokaliteit;
- proeven van alcoholhoudende drank is tot 1-1-2013 niet toegestaan. Vanaf die datum mag eigen personeel op verzoek van de klant alcoholhoudende drank laten proeven die (al) in het assortiment is opgenomen.

6. Vertaling wettelijke eisen

Om aan de wettelijke eisen te voldoen, treffen de supermarkten in hun werkprocessen maatregelen met betrekking tot het verkooppunt en de verkoophandeling.

6.1 Verkooppunt en verkoophandeling

De maatregelen die in de slijterij worden genomen om op verantwoorde wijze alcohol te verkopen (instructie personeel, informeren consument, signing, reclame) zijn gelijk aan die in de supermarkt, met dien verstande dat er extra leeftijdsgrenzen gelden. In de training en de instructie van de medewerker worden deze extra leeftijdsgrenzen meegenomen.

De lokaliteit voldoet aan de wettelijke eisen.

6.2. Leidinggevende

De leidinggevende op de vergunning voldoet aan de wettelijke eisen.

Tijdens de openingsuren van de slijterijafdeling is er een leidinggevende (die op de vergunning of een aanhangsel bij de vergunning) vermeld staat) in de inrichting aanwezig.